

Odklon od jádra se Němcům nepovedl a další plán chybí. Ceny energií porostou

- CZ24 News | 2. prosince 2021

EU: Vysoké ceny plynu a elektřiny dusí velkou část domácností a výhled zatím nenasvědčuje tomu, že se jim s placením vysokých záloh uleví. Příští rok budou ceny energií ještě zcela jistě extrémní, poté by měly začít padat. Chladné počasí nepřálo větrným elektrárnám, což vedlo k návratu k odmítanému uhlí, a tedy větší poptávce po emisních povolenkách. To způsobilo, že jejich ceny, které se silně propisují i do koncové ceny elektřiny, opět vystřelily vzhůru a jsou rekordní. Situaci může podstatně ovlivnit i Německo a jeho dosud nejasná budoucnost po odstavení jádra. „Němcům se to moc nepovedlo, jejich budovatelský plán v obnovitelných zdrojích je nereálný,“ myslí si analytik Michal Šnabr.

Evropský trh s povolenkami je umělý nástroj, který měl původně vést k tomu, aby vytlačil uhlí a upřednostnil plyn. Stanovuje limity celkového množství skleníkových plynů, které mohou vypouštět sektory v jeho působnosti, a zároveň umožňuje podnikům získat nebo zakoupit emisní povolenky, s nimiž lze podle potřeby obchodovat. Efektivitu to však mělo především v době nízkých cen plynu, nyní tedy systém ztrácí zásadní opodstatnění. Velmi tak závisí na dohodě mezi Německem a Ruskem ohledně plynovodu Nord Stream 2. Cena emisí se nyní vyšplhala už nad 70 eur za tunu (zhruba 1780 Kč) a očekává se růst až na hodnotu 100 eur.

„Cena povolenek byla nad 65 eur zhruba v průběhu září. Poté začalo určité obviňování povolenkového systému z aktuálních vysokých cen elektřiny a vznikl tlak na přezkoumání toho, jak ten trh opravdu funguje,“ uvedl Šnabr pro Echo24. Kontrolu fungování emisního trhu provedl Evropský úřad pro cenné papíry a trhy (ESMA), podle kterého výrazný cenový růst povolenek nezpůsobují záměrné tržní manipulace.

„Poté okamžitě nastala reakce. Původně cena povolenky z 65 eur cena spadla až na 55 eur s určitými obavami, jestli regulátor neplánuje nějaký zásah. Regulátor ale přišel se zprávou, že zásah není nutný a ceny tedy opět vystřelily. Další věc, která s tím významně souvisí, je ta, že Německo opravdu odstavuje jaderné elektrárny. Ty, které mají být odstaveny ke konci tohoto roku, už začaly snižovat svůj výkon. A ty dohromady představují polovinu současného výkonu. Němci ale nyní nejsou schopni prezentovat, jak chtějí v nejbližších letech chybějící energii nahradit,“ říká Šnabr.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Nově vznikající německá vláda socialistů, Zelených a svobodných demokratů chce v rámci své zelené ekonomiky dosáhnout nejpozději do roku 2045 nulových emisí skleníkových plynů. Za prioritu si vytyčila právě masivní navýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů a úplný konec uhlí do roku 2030. Trojkoalice hodlá urychlit rozšiřování nabídky bezuhlíkové elektřiny a usilovat o ambicióznější

ceny emisí, a tím poskytnout motivaci k urychlenému opuštění fosilních paliv. To má však silné limity.

„Německo má před sebou nějaký pětiletý plán, podle mého názoru dost nereálný. Jde o takový budovatelský plán v obnovitelných zdrojích. Například využití až pěti tisíc megawatt ze solárních elektráren a skoro stejné množství i z větrných elektráren. Tím chtějí Němci zajistit to, že uhelné zdroje ještě někdy budou potřeba, ale už ne tak markantně. Povolenky by s cenou tedy časem zase měly jít dolů. Jenže nyní ta situace není dobrá a myslím, že se to Němcům úplně nepovedlo. Ta nekoordinovanost odstavování jaderných zdrojů s tím, jaké to bude mít nároky na emisní trh,“ myslí si Šnabr.

Největším odmítačem jádra je však stabilně Rakousko, které tvrdě požaduje, aby energie z atomu nebyla zahrnuta mezi čisté zdroje. Brzy by totiž mělo být oficiálně jasné, jak Brusel o zařazení jádra a plynu do zelené taxonomie rozhodne. Více jsme psali [zde](#). Rakušané sice mají ambiciózní ekologické plány, energeticky soběstační přitom zdaleka nejsou a z Česka musí energii dovážet.

„Rakušané mají výhodu v tom, že mají vodu. A vodní energie má dokonce kurzotvorný vliv. Obnovitelné zdroje mají absolutní přednost. Elektřina vyrobená z nich jde do sítě, i když ji zrovna nikdo nepotřebuje. Klasické zdroje energie se pak vypínají podle toho, jaký je zrovna nával obnovitelných zdrojů. Zároveň však od nás Rakousko energie dlouhodobě dováží, protože s vlastní výrobou nevystačí,“ uvedl Šnabr.

V posledních deseti letech měla Evropa energie přebytek. Německo se totiž pro odstavení jádra rozhodlo už v roce 2011 a z provozu vyřadilo osm jaderných elektráren. Od té doby rychle a drazě budovalo obnovitelné zdroje a bylo schopné dosáhnout energetického přebytku, který v uplynulých letech nepotřebovalo. „To způsobilo, že v celém regionu byl elektřiny nadbytek a cena tak klesala na naprosto nesmyslně nízké úrovni. My se nyní potýkáme s tím, že stav se úplně obrátil a dostaneme se do období, kdy Německo bude možná už počátkem příštího roku elektřinu dovážet. Což je obrovská změna, která bude znamenat další dopady na ceny,“ říká analytik.

„Rušit povolenky je ale nesmysl“

Zároveň ale Šnabr upozorňuje, že nelze emisní povolenky a jejich vyšponované ceny brát jako jedinou příčinu drahých energií. „Ceny elektřiny stále závisí hlavně na plynu. Co se týče povolenek, vždy se nejvíce obchoduje prosincový kontrakt. Aktuálně je za 70 eur na rok 2022, jen o málo dražší na rok 2023 a ještě o trochu dražší na rok 2024. Cena elektřiny je aktuálně oproti tomu na příští rok skoro 140 eur, a poté asi 95 eur a 80 eur. To znamená, že je různá při téměř stejné ceně povolenek a rozdíl tvoří hlavně plyn, který je nyní hlavní kurzotvornou složkou,“ upozorňuje.

Cena plynu je na příští rok asi 60 eur a v dalších letech by měla klesat. Právě to tedy tvoří hlavní rozdíl v ceně elektřiny, která by také měla klesat. „Je pravda, že pokud by cena povolenky zůstala takto vysoko jako je nyní, tak je téměř logické, že i pokud opadnou ceny plynu, tak se cena elektřiny těžko dostane někam níž než na těch 80 eur. O tom, kde bude finální cenová hladina poté, co dojde k uklidnění cen plynu, rozhodne právě cena povolenky. Odhadnout, kam se může dostat, je ale velmi těžké odhadovat,“ tvrdí Šnabr.

Podle Šnobra by ale bylo nesmyslné systém povolenek zcela rušit nebo do něho nějak zasahovat regulacemi. „Potom by byl s veškerým úsilím o dekarbonizaci okamžitě konec. Jedinou alternativou by bylo zavedení nějaké emisní daně nebo poplatků, což by podle mě vytvořilo zásadní rozdíly mezi jednotlivými státy EU, což by bylo pro společný energetický trh nepřijatelné,“ uzavírá Šnabr.

Zdroj: echo24